

diagnose. De massage behoort daarom uitgeoefend te worden, in dubiëuse gevallen, door den medicus zelf, maar *altijd* onder zijn *onmiddellijk* toezicht en onder *zijn verantwoordelijkheid*; zou zich de Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst dan niet met zulk een belangrijk deel der geneeskunde mogen bemoeien? Zou zij zich incompetent moeten verklaren waar de belangen der medici en de belangen der patiënten zoo op het spel staan? Het komt ons voor, dat de inzenders goed gedaan hebben hier het antwoord schuldig te blijven.

Ten slotte nog dit: wij begrijpen niet goed, waarom de namen der medicibuitengewone leden van het Genootschap, achter het ingezonden stuk worden afgedrukt. Wij zullen het voorbeeld niet volgen om aan de Redactie van dit *Tijdschrift* ruimte te vragen om de namen der ruim 2000 geneesheeren uit Nederland, die geen lid van het Genootschap zijn, hieronder op te nemen.

Rotterdam, 16 Mei 1897.

M. JAGERINK.

F. H. SCHREVE.

Waarde Heer Gérant!

Naar aanleiding van de vraag van Dr. G. BRUINSMA rakende de maatschappijen van levensverzekering, moet ik nog eens herhalen, dat Prof. GUYE mij ten onrechte heeft vermeld als degeen, die de drie redenen heeft opgegeven waarom de Levensverzekering Maatschappijen prijs stellen op verklaringen omtrent de oorzaak van den dood; die eer komt toe aan Prof. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM (zie *Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1891 Dl. II, blz. 355). In mijn voordracht heb ik die punten wel besproken en wat de twee eerste betreft, trachten aan te toonen, dat de Hoogleeraar dwaalt wanneer hij meent, dat zij van geen belang voor de maatschappijen zijn, maar *ik* heb ze niet als redenen genoemd en de contrôle op zelfmoord allerminst.

Wanneer Dr. BRUINSMA inplaats van alleen het Rapport met de aantekening te lezen zich de moeite had getroost om eens na te zien wat er over dit onderwerp gepubliceerd is, dan had hij bemerkt, dat hij een vraag doet, die reeds voor jaren door Dr. ALETRINO gedaan werd. In mijn voordracht heb ik naar aanleiding daarvan gezegd (blz. 163): „De diagnoses zijn nog „al onderhevig aan kritiek”, zegt Dr. ALETRINO . . . Dit argument vervalt echter wanneer men verneemt, dat het den maatschappijen niet zoozeer om een volmaakt juiste diagnose, maar voornamelijk te doen is om den indruk van den geneesheer omtrent het ziekte-belooft te leeren kennen. Het doel van de daaruit te vormen statistiek is geheel anders dan beide Heeren zich voorstellen. Maar Dr. ALETRINO weet het best en vindt, dat de maatschappijen gebruik kunnen maken van de jaarlijksche of maandelijksche statistieken, die van staats- of gemeentewege openbaar gemaakt worden.

Hoe vreemd, dat geen enkele Directie niet reeds vroeger op dit lumineuse denkbeeld is gekomen, maar dat zij nog steeds hun best blijven doen om de verklaringen van de doctoren te krijgen enz.

Ik wil daaraan alleen thans nog toevoegen, dat tusschen de opvatting van Dr. BRUINSMA en die der levensverzekeraars een principiëel verschil bestaat.

Terwijl de laatsten èn in Amerika èn in Engeland èn in Duitschland èn in Frankrijk schatten hebben bijeengebracht voor het samenstellen van zoogenaamde: „ondervindingstafels”, meent de eerste, dat de sterfte in het algemeen aan een ziekte in zekere landstreek of in een bepaalde omgeving wel als richtsnoer dienst kan doen en dat dus die schatten en die omvangrijke arbeid nutteloos zijn besteed, en dat de wetten der sterfte- en ziekte-statistiek bij de deelnemers van Levensverzekering-Maatschappijen geheel dezelfde zijn als die bij de bevolking in het algemeen.

Ofschoon ik een leek op het gebied der levenverzekering-statistiek ben, zoo dringt mijn verstand mij toch naar de zijde der levensverzekeraars.

Maar hoe dit zij, evenals wij het recht hebben onze schouders op te halen, wanneer een levensverzekeraar ons komt vertellen hoe wij een diagnose moeten maken, evenzeer hebben de levensverzekeraars het recht eens goedig te glimlachen als een der onzen hun vertelt wat zij op hun gebied moeten doen en laten.

Amsterdam, 18 Mei 1897.

JB. VAN GEUNS.

— o > o —

BERICHTEN.

BUITENLAND.

EDINBURG. — Het verval der Schotsche hoogeschoolen.

In haar nummer van 1 Mei wijst *the Lancet* er op, dat de hoogeschoolen in Schotland gestadig achteruitgaan in haar aantal studenten, en schrijft dit hieraan toe, dat de hooger strevende studenten liever Oxford en Cambridge bezoeken, omdat de toelatingseischen daar hooger zijn, alsook aan het te groote aantal Universiteiten, en aan het tijdroovende van het volgen van colleges, die in den vorm van „lectures” gegeven worden, waardoor, meer bijzonder voor de medici, de genoegzame tijd ontbreekt voer praktische oefening. Maar ten slotte ook dáaraan, dat de beste academische leeraren aan Schotland ontroofd worden door de andere Britsche hoogeschoolen, omdat deze hun een betere positie aanbieden.

In het volgende nummer worden deze opmerkingen bestreden door Dr. MC. VAIL te Glasgow; omtrent de medische faculteit deelt hij mede, dat de Schotsche professor wel een bepaald aantal colleges moet geven, maar dat hij thans volkomen vrij is, om die aan de practische of theoretische behandeling van zijn vak te wijden. En wie mocht vreezen, dat deze belangrijke onderwijswerkzaamheid den hoogleeraar van oorspronkelijke studiën zou terughouden, wordt gerust gesteld door de voorbeelden van SIMPSON, den medeschepper der anaesthesie en van LISTER, die dagelijks kliniek en college moest houden. Wat betreft de uittocht van leerkrachten, die verspreiden juist den roem hunner leerscholen, terwijl bovendien een aantal Iersche en Engelsche professoren de Schotsche studenten onderrichten.